

๑๖๗

ความฝัน ครั้งแรกของ ว.วินิจลักษกุล

ภาพเบื้องหน้าของฉัน คือเรือนไม้ชั้นเดียวทาสีฟ้าคราม ตัดกับหน้าต่างกระจกขอบขาว ตัวเรือนยกสูงจากพื้นเล็กน้อยด้วยบันไดเตี้ยๆ สองสามขั้น มองเห็นรูปทรงของบ้านเป็นสี่เหลี่ยมเรียบ ล้อมทั้งด้านหน้าและด้านข้างด้วยระเบียงใต้ชายคา ตัวระเบียงด้านข้างกว้างพอจะจัดเป็นห้องได้อีกห้องหนึ่ง อยู่ในมุมที่ลมพัดโกรกได้ดี ชายคาและเงาตัวบ้านบังตะวันไว้ในยามบ่าย ทำให้คนในบ้านออกมานั่งเล่นที่ระเบียงได้สบายเกือบตลอดวัน

ฉันชอบลมธรรมชาติ พัดผ่านใต้เงาไม้มาถึงตัว ฉันใจว่าอากาศเย็นสบาย แต่นั่งสังเกตของห้องแอร์อย่างในบ้านเดิม แต่นั่นแหละ ถ้าเราเป็นชาวเมืองหลวง แออัดกันอยู่ในป่าคอนกรีต ตราบใดไม่ได้ออกมาอยู่ต่างจังหวัด เราจะไปหาลมธรรมชาติมาจากไหน

ฉันสร้างร้านต้นไม้ไว้ตรงมุมระเบียง ปลูกบานบุรีขึ้นเป็นซุ้ม เพิ่งจะออกดอกไม้ไม้ก็ดอก เพราะน้ำลงได้ไม่นาน ถ้าเติบโตเต็มที่เมื่อไหร่ มันก็จะประดับประดาระเบียงด้วยดอกสีเหลืองเจิดแจ่มตลอดทั้งปี

กำแพงบ้านด้านหน้ามีเสียงซอซาวลทั้งตัวระย้า อีกไม่นานจะคลุมความแข็งแรงดั่งของอิฐปูนได้หมด ข้างประตูทางเข้า ซึ่งแดดสาดส่องเกือบตลอดวัน ฉันปลูกทองอุไรให้ช่อห้อยไสว เหมือนน้ำพุสีทอง

บ้านในฝันอยู่เป็นภาพร่างในกระดาษมาเป็นปี ใช้เวลาหนึ่งปีกว่าๆ ว่าจะสร้างเสร็จ เพราะสร้างไปหยุดไป เปลี่ยนโน่นเปลี่ยนนี่ไปตามใจเจ้าของ จนพี่ชมหัวหน้าช่างก่อสร้างออกปากว่า

“ถ้าเปลี่ยนอีกก็ไม่ไหวแล้วนะ รื้อใหม่ตั้งแต่ต้นดีกว่ามั้ง คุณอิง”

ฉันไม่เคยได้ชื่อว่าจุกจิกจู้จี้เวลาออกแบบและลงมือสร้างบ้านคนอื่น ความคิดฉันรวดเร็ว ชัดเจนและฉับไว ตัดสินใจอย่างไร든 แน่วแน้อย่างนั้น พี่ชมและคนอื่นๆ ที่ทำงานก่อสร้างจึงพอใจจะทำงานกับฉัน แต่ก็นั่นแหละ พวกตูกตึกโกนติดเบียร์วันหยุดเวลาเพลาก็ไม่ค่อยจะพอใจเป็นธรรมดา เพราะสถาปนิกตาไว รู้ทันการฉ้อโกง

มาถึงบ้านของตัวเอง ทำไมมันยากเย็นยิ่งงี้ก็ไม่รู้ ทั้งๆ แบบก็สร้างง่าย แล่นง่าย เพื่อนบางคนถึงกับบอกรักปากแซวว่า

“ให้กูทำ เดือนเดียวไม่เสร็จให้ถีบ”

อะไรที่ใช้สมอง มันตัดสินใจไม่ยากหรอก แต่อะไรที่ใช้หัวใจนี่สิ ถ้าง่ายก็ดีไป แต่โดยมากมันยากเย็นแสนเข็ญ เขียนแบบแล้วแก้ แก้แล้วแก้อีก ลงมือเมื่อไหร่ก็เปลี่ยนโน้นเปลี่ยนนี่ เปลี่ยนกระเบื้องตั้งแต่กระเบื้องหลังคา กระเบื้องปูพื้น ยันกระเบื้องห้องน้ำ เปลี่ยนสีทาสีบ้านตั้งแต่ขาวอมเขียว มาเป็นสีครีม เขียวอ่อน โอ๊ย! สารพัดเจต เจนมาลงเอยที่ฟ้าคราม

สีฟ้าเป็นส่วนเกิดของเขมินท์...หรือพ่อมินท์ของลูกๆ สีของบ้านจะตัดกันดีกับสีของดอกไม้เหลือง สีวันเกิดของฉัน

ฉันติดการใช้สัญลักษณ์เล็กๆ น้อยๆ ในชีวิต อย่างสีวันเกิดของเราสองคนที่กลายมาเป็นสีของบ้าน ห้องนอนสีชมพูอ่อนเตือนให้นึกถึงสีของกุหลาบของขวัญชิ้นแรกที่มินท์เคยให้ฉัน ถ้าไม่ใช่สัญลักษณ์ก็เป็นของที่ระลึกจุกๆ จิกๆ กระเช้าน้อยๆ บรรจุดอกมะลิทำด้วยผ้าขาว ที่น้องอึ้งค์ ลูกสาว มอบให้เป็นของขวัญวันแม่เมื่อเรียนอยู่ชั้นประถม วางอยู่ในตู้กระจกใบสูง เช่นเดียวกับโคมไฟไม้ฉลุรูปสี่เหลี่ยม ฝีมือนักเรียนประถมปลายของนายมิ่งค์ ลูกชายคนโต ฉันทาสีขาวให้โคมไฟเล็กๆ อันนั้น ให้มันดูเอื่อยม่อ่ง ก่อนจะเก็บเข้าตู้โชว์

ของเหล่านี้ค่อยๆ หายจนนำมาวางประดับประดาก่อน แต่ข้าวของส่วนใหญ่ยังอยู่ในบ้านกรุงเทพฯ ถ้าใครย้ายบ้านจะเข้าใจ กว่าจะเก็บของจากบ้านเก่าหมดแล้วจัดบ้านใหม่ให้เข้าที่ มันยุ่งยากโกลาหลและใช้เวลานานขนาดไหน ยิ่งย้ายจากบ้านใหญ่มาอยู่บ้านเล็ก ความยุ่งยากต้องคุณสองคุณสามเข้าไปอีก แค่ว่า

ของส่วนใหญ่อย่างไหนจะต้องทิ้ง บริจาคห้องสมุดและวัด หรือยกให้เพื่อนฝูงไป
ก็เป็นงานไม่รู้จบเสียแล้ว

แล้วยังต้องมีเรื่องตัดสินใจอีกหลายอย่าง ตั้งแต่เรื่องใหญ่ลงไปจนถึง
เรื่องเล็ก บางเรื่องก็ตัดสินใจยากอย่างไม่น่าเชื่อ

อย่างซื้อเรือน้อยหลังนี้

ฉันเลือกแล้วเลือกอีก จนในที่สุดเหลือ ๒ ชื่อ ‘บ้านอิงฟ้า’ กับ ‘บ้านอิงฝน’
แต่ก็ตกลงใจไม่ได้สักชื่อเดียว จะเลือกชื่อแรกก็เสียดายชื่อที่สอง จะเลือกที่สอง
ก็เสียดายชื่อแรก รักพี่เสียดายน้องอยู่นั่นแล้ว

มินท์หัวเราะขำ เมื่อฉันหมดท่า โยนให้เขาเป็นคนช่วยตัดสินใจ เหมือน
หลายๆ เรื่องที่จบลงด้วยความคิดของเขา

เขาตอบยาวๆ ว่า

“ชื่อไหนก็ได้ พอกัน หรือไม่เอาเลยซักชื่อก็ได้ บ้านมันไม่ใช่คนนะ
จะได้ต้องมีชื่อ”

นี่แหละมินท์ เขาเป็นคนตัดสินใจง่าย ไม่พิรีพรี ไม่ยุ่งยาก ประกอบ
ด้วยเหตุผลตามท่ายมาเสมอ

ผลสุดท้ายก็คือ กระทั่งมสึครามก็ยังไม่ซื้อจนแล้วจนวนรอต ฉันปลอบใจ
ตัวเองว่า

“ถึงเวลาก็รู้เองละ ว่าควรซื้ออะไร”

ย้อนกลับมาเรื่องบ้าน

บ้านเดิมของเรามี ๔ ชั้นในเนื้อที่ ๙๙ ตารางวา บ้านใหม่มีห้องแค่สามห้อง
ในเนื้อที่ ๓ ไร่ ห้องด้านหน้าเป็นห้องอเนกประสงค์ ลึกเข้าไปคือห้องนอน
มีห้องน้ำในตัว ส่วนครัวอยู่ท้ายสุด ส่วนห้องเก็บของอยู่ติดกับโรงรถทางด้านหลัง
ของบ้าน

แค่นี้พอแล้ว ฉันไม่เอาอะไรอีก

มินท์ออกปากเมื่อเห็นภาพสเก็ชท์ของบ้านแต่ที่แรก

“บ้านเล็กยังงี้แหละหรือ จะอยู่กันได้ไง ไหว บ้านเดิมพาเข้าไปตั้งสิบห้อง
ยังบ่นๆ ว่าอยากขาย”

“แหม! ทำไมจะไม่พอจะมินท์ อยู่กันสองคน ดีจะตาย ไม่เปลืองด้วย
ไม่ต้องดูแลมาก ไม่มีลูกจ้างเราก็คงอยู่กันได้”

ฉันตอบมินท์ เมื่อสเก็ชท์แบบให้เขาดูว่าฉันต้องการบ้านแบบไหน เป็น
บ้านพักผ่อนสุดท้ายในชีวิตของเราสองคน

ความจริง เมื่อตอนแต่งงานกัน กระทั่งแบบนี้ไม่ได้อยู่ในความฝันของมินท์
และฉันแม้แต่บ่อย

ตรงกันข้าม เราฝันถึงบ้านใหญ่ๆ ห้องหับเยอะๆ เพื่อจะได้ไม่แออัด
สำหรับครอบครัวที่รอสมาชิกน้อยๆ ทยอยกันมาในวันหน้า ไหนยังต้องเผื่อสำหรับ
ลูกโตขึ้น ลูกก็ต้องมีห้องนอนของเขา มีห้องนอนของพี่เลี้ยง ของแม่บ้าน
ของญาติที่จะมาพักบ้างบางครั้ง ทั้งหมดนี้เป็นความคิดของมินท์มากกว่าฉัน

เขาออกความเห็นว่

“อย่าไปสร้างเลย ประเภทบ้านเล็กๆ แล้วค่อยต่อห้องโน้นเติมห้องนี้แหละ
มันจะออกมาไม่ได้สัดส่วน น่าเกลียด เนื้อที่บริเวณก็แคบ ต่อเติมไปมามันก็สิ้นที่
ผมเกลียดนะ บ้านใหญ่จนคับที่ดิน เหมือนคนตัวใหญ่กว่าเสื้อ ไหนๆ ออกแบบ
แล้วก็ทำให้มันสมบูรณ์แต่แรกเลย”

“แต่เราก็มีที่ดินได้แค่นี้ละ มินท์”

ฉันหมายถึงที่ดินเกือบหนึ่งร้อยตารางวาในซอยเล็กที่แยกเล็กเข้าจากซอยใหญ่
ย่านลาดพร้าว พอแยกที่ดินแปลงนี้เป็นของขวัญให้ฉันเนื่องในโอกาสที่เรียนจบ
เป็นบัณฑิตคนแรกที่บ้าน

“งั้นนี่ก็ออกแบบให้สูงหลายๆ ชั้น เราจะได้มีที่ว่างพอทำสนาม ให้ลูก
วิ่งเล่น ผมอยากทำสระว่ายน้ำให้ลูก”

มินท์กับฉันสนุกกับसानฝันให้เป็นจริง ตลอดเวลาของวัยหนุ่มสาว ที่คบหากัน เราไม่ได้พำพรณนากันถึงความรัก ความคิดถึงคะเนิงหา ละเมอ เพื่อฝัน เอาอกเอาใจ ตัวติดกันเป็นแฝดสยาม แยกห่างไม่ได้ อย่างเพื่อนฝูง รุ่นเดียวกันเขาเป็นกัน

ในวัยยี่สิบต้นๆ เราสองคนจะมักเขม้นกับวาดฝันในวันเวลาข้างหน้า ให้เป็นจริงขึ้นมาต่างหาก ทั้งๆตอนนั้นเรายังไม่รู้เหมือนกันว่าจะเก็บเงินที่ไหน มาสร้างบ้านหลังที่สูงชะลูดขึ้นไปหลายๆชั้น เพื่อสงวนเนื้อที่ว่างให้ลูกวิ่งเล่น มีสระว่ายน้ำเล็กๆให้ลูกหัดว่ายน้ำ มินท์เป็นนักกีฬาโรงเรียนมาก่อน เขาจึงเห็นคุณค่าของการอยู่กลางแจ้ง มีที่ให้ออกกำลังกาย ยืดแข้งยืดขา สำหรับเขาและ สมาชิกน้อยๆในบ้าน

ย้อนนึกไปก็เข้าใจว่าเราสองคนกล้าและบ้าบิ่นเอาการ ที่เดินหน้าลุยसानฝัน ขึ้นมาจนสำเร็จ ทั้งๆผู้ใหญ่ว่าฝ่ายเขาหรือฝ่ายฉันต่างก็สายหน้า ไม่มีใคร หวังว่าจะทำได้แม้เพียงเศษเสี้ยว

จริงๆแล้วนอกจากเราสองคน ก็ไม่มีใครคิดว่าเราควรจะร่วมหอลงโรง กันด้วยซ้ำ

ฉันยังจำได้ว่า การแต่งงานของฉันกับมินท์ เป็นเรื่องที่แม่โกรธ ผิดหวัง เสียหาย เจ็บใจ แค้นใจ จะเรียกว่าที่สุดเท่าที่เคยมีมาก็น่าจะได้ ถ้าหากว่า ฉันประสบเรื่องร้ายแรง เป็นอะไรตายไปอย่างปัจจุบันทันด่วน แม่อาจจะเสียใจ มากๆที่สูญเสียลูกสาว แต่มันก็ยังไม่มีความโกรธและแค้นใจเข้ามาปะปน

พูดอีกทีว่า ถ้าฉันปุบปับตาย แม่ยังไม่รู้สึกเลวร้ายเท่ากับฉันแต่งงานกับ ผู้ชายอย่างมินท์ ฝันที่เป็นจริงของเราไม่ได้ทำให้แม่รู้สึกดีขึ้นแม้แต่น้อย

เขามินท์แต่งงานไม่ได้มาด้วยในวันนี้ ฉันจึงขับรถมาดูบ้านหลังใหม่ที่อำเภอเทพทอง เพียงคนเดียว

เทพทองอยู่ห่างกรุงเทพฯแค่ขับรถไปชั่วโมงกว่าเอง ทางด่วนชานเมือง

และไฮเวย์สายใหม่ช่วยย่อระยะทางให้สั้นกว่าสมัยฉันเข้ามาเรียนในกรุงได้มากกว่ากับอำเภอมีเท้าก้าวเดินเข้ามาใกล้เมืองหลวงได้เอง จนหนุ่มสาวในอำเภอจำนวนมากขึ้นรถประจำทาง เดินทางเข้าไปเย็นกลับ มาเรียนหนังสือหรือทำงานในกรุงเทพฯ ได้อย่างไม่มีปัญหาอะไรเลย

วันนี้ฉันท์ขอตัวไม่มา แม่ใจหนึ่งฉันผิดหวังนิดหน่อย เพราะอยากเห็นเขามาดูบ้านให้บ่อยกว่านี้ แต่อีกใจก็โล่งใจ ฉันได้มีเวลาเถลไถลได้ตลอดทั้งวัน ถ้าฉันท์มาด้วย ฉันเกรงใจเขา จะไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ก็ต้องรีบเยี่ยมรีบกลับ เพราะฉันท์ไม่สนิทกับใคร แม้ว่าจรรู้จักที่นี้มากกว่า ๒๕ ปีแล้ว เขาก็ยังมองตัวเองว่าเป็นคนนอกอยู่นั่นเอง

วันนี้ฉันมีเวลาอยู่กับพ่อ แม่ และญาติๆ ได้ทั้งวัน

ฉันหยิบไม้กวาดมากวาดระเบียบหน้าบ้านและด้านข้างให้สะอาดอีกครั้ง บ้านมีต้นไม้ร่มรื่นน่าอยู่ก็จริง แต่ต้องดูแลเอาใจใส่มาก แค่นี้ไปไม้ปลิวมาที่ระเบียบก็ต้องกวาดกันทุกวันอยู่แล้ว ไม่งั้นก็รกเร็ว กลายเป็นป่าไปได้ง่ายๆ

ลุงฮ้อ หัวหน้าคนงานเก่าแก่ของพ่อ เข้ามากวาดลานบ้านสี่ครามหลังนี้ สองสามวันครั้ง แก่มีกุญแจไขเข้ามากวาดถูข้างในเรือนด้วย บ้านนี้ยังปิดใส่กุญแจไว้เฉยๆ รอวันที่ฉันท์กับฉันจะย้ายเข้ามาเป็นทางการ ระหว่างนี้ก็มากันประเดี่ยวประด่าว อยู่จนเย็นแล้วก็กลับ

ฉันนั่งลงบนระเบียบ มีเก้าอี้ไม้เก่าแก่ชุดหนึ่งวางอยู่ ลุงฮ้อปิดกวาดเช็ดถูเอาไว้ว สะอาดพองั่งได้ ฉันเอนหลังพิงพนัก ลมแรงพัดผ่าน ร่มเงาไม้ หลังคาบังแดดยามสายเอาไว้มืด เหลือแต่ความร่มรื่น สายลมในที่โล่งเป็นอย่างนี้เอง มันหอบไอน้ำร้อนชื้นของแม่น้ำสายใหญ่ที่ไหลผ่านอำเภอเทพทอง ผ่านมาถึงระเบียบด้วย

ฉันหลับตาลง ง่วงเหมือนจะหลับทั้งๆ ยังไม่ถึงยามบ่าย

ในม่านตา เทพทองพาฉันย้อนกลับไปสู่ดินแดนอดีตไกลโพ้นอีกครั้ง

เทพทองเติบโตขึ้นมาจากหมู่บ้านเล็กๆริมแม่น้ำเมื่อสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ค่อยๆโตขึ้นอย่างเนิบช้า จนเป็นกิ่งอำเภอที่ได้รับความสำคัญใดๆในรัชกาลที่ ๕ แม้แต่เลื่อนขึ้นเป็นอำเภอในรัชกาลที่ ๖ ก็ไม่มีใครรู้สึกว่ามีค่าความสำคัญเพิ่มขึ้นอีกที่มากนัก

ข้าราชการเล็กๆคนหนึ่งจากเมืองหลวง ถูกส่งตัวมาประจำอยู่ที่อำเภอเทพทองในฐานะปลัดอำเภอ ในขณะที่คนอื่นมองเห็นแค่หมู่บ้านริมแม่น้ำเงียบเหงา ไร้ความเจริญอย่างในกรุง จะสัญจรเข้ากรุงเทพฯก็ต้องอาศัยลำนำอย่างเดียว นั่งเรือนานข้ามวันข้ามคืนจนอ่อนใจ ทางรถไฟก็ยังไม่ถึง ทำให้ข้าราชการอื่นๆที่ไม่ใช่คนท้องถิ่น ดันร่นทางย้ายไปประจำในจังหวัดหรือที่อื่นที่สบายกว่านี้

ปลัดอำเภอหนุ่มคนนั้นกลับมีสายตายาวไกล ว่าเรื่องอะไรจะกลับไปเป็นคนเล็กอยู่ในเมืองใหญ่ ในเมื่อหนทางที่ดีกว่าของการเป็นคนใหญ่อยู่ในเมืองเล็กมันมีอยู่แค่เอื้อม ทั้งเมืองก็มีแต่นายอำเภอยัยกลางคนอยู่คนหนึ่ง ที่ไม่ค่อยจะเอาเรื่องเอาราวกับใคร รองลงมาก็คือปลัดอำเภอหนุ่มคนนี้แหละ

ปลัดอำเภอที่ว่ำนี่ ก็คือหวดของฉัน...ปู่ของพ่อ

เมื่อมองการณ์ไกลแบบนี้ หวดจึงสมัครใจอยู่ที่อำเภอเทพทองอีกหลายปี ไม่คิดวิ่งเต้นหาทางโยกย้ายไปไหน หากแต่ตั้งหลักฐานที่นี่ ด้วยการแต่งงานกับลูกสาวคหบดีท้องถิ่น มีลูกหลายคน เป็นที่นับหน้าถือตาของชาวบ้าน จนได้เลื่อนขึ้นเป็นนายอำเภอในวัยกลางคน และดำรงตำแหน่งอยู่จนถึงแก่กรรม

หวดไม่ได้ทำแค่กินแต่เงินเดือนราชการไปวันๆ หากแต่เก็บหอมรอมริบจนสามารถซื้อที่ดินว่างๆกรเรือฝืนหนึ่งริมแม่น้ำ สร้างทำนน้ำเล็กๆขึ้น ปลูกห้องแถวไม้เป็นตลาดริมน้ำ หวดขยายทางเกวียนเล็กๆเป็นถนนสายเรียบจากทำนน้ำเข้าไปกลางอำเภอ เพื่อให้ตลาดริมน้ำเป็นจุดนัดพบระหว่างพ่อค้าแม่ค้าที่ขนส่งสินค้าลงมาตามแม่น้ำ และพ่อค้าแม่ค้าในอำเภอมารื้อสินค้าน้ำที่ตลาด

นั่นคือจุดแรกของความมั่งคั่งที่เดินเข้ามาพบหวด แคลี่ปีแรก หวดก็ได้

เงินคืนทุนการก่อสร้างได้หมด

ทอดย้ายจากบ้านพักข้าราชการหลังเล็ก ๆ หลังที่ว่าการอำเภอมาปลูกบ้านอยู่ในตลาด ตลาดริมน้ำของทอดเป็นไปด้วยดี คึกคักตั้งแต่แรกตั้ง เพราะเทพทองยังไม่มีตลาดใหญ่ เดินทางสะดวกสบายเท่านี้มาก่อน ด้วยเงินทองที่หลังไหลเข้ามา ทอดขยายตลาดไปอีก จากห้องแถวแรก มาเป็นสองแถวหันหน้าเข้าหากัน และขยายอีกเป็นสี่แถว และหกแถวตามลำดับ

ทอดซื้อที่ดินอีกหลายแปลงปลูกห้องแถวให้เช่า ผูกมิตรกับพ่อค้าทั้งในอำเภอเดียวกันและต่างอำเภอ หนึ่งในจำนวนนี้กลายมาเป็นเพื่อนรักของทอด คือเจ้าของร้านขายข้าวสารในตลาดริมน้ำ

ทอดกับเขาเข้าหุ้นทำโรงสีข้าว ค่อย ๆ ขยายจนเป็นโรงสีริมน้ำใหญ่ที่สุดในอำเภอ เมื่อเข้าวัยชรา ทอดกลายเป็นคนสำคัญที่สุดในอำเภอเทพทอง เพราะเป็นทั้งข้าราชการและคหบดีใหญ่ ชื่อเสียงเลื่องลือไปถึงตัวจังหวัด นามสกุล 'ศรีเทพทอง' ที่นำมาจากราชทินนามของทอดเมื่อครั้งเป็นหลวงศรีเทพทอง นายอำเภอเทพทอง เป็นนามสกุลใหญ่ที่สุดของอำเภอ และใหญ่อันดับต้น ๆ ของจังหวัดเลยทีเดียว

ทอดมีภรรยาหลายคน ลูกชายหญิงสิบกว่าคน ช่วยกระจายสมาชิกในสกุลศรีเทพทองออกไปถึงตัวจังหวัดและอำเภออื่นๆ ใกล้เคียง แม้ว่าลูกหลานห่างกันไปบ้างในชั้นหลาน แต่ทุกปี ทุกคนก็ต้องมาชุมนุมกันหนึ่งครั้งเพื่อทำบุญให้อัฐิของทอดและบรรพบุรุษอื่นๆ ที่เก็บไว้ในฐานเจดีย์ของวัดเทพทอง กลางเมือง

พ่อเป็นลูกชายของลูกชายคนโตของทอด ปู่เป็นลูกเมียหลวง จึงมีสิทธิ์ในมรดกมากกว่าลูกเมียน้อย ส่วนพ่อในฐานะลูกคนโตของปู่ มีโอกาสดีกว่าน้องๆ คือได้ร่ำเรียนสูงกว่าคนอื่น ปู่ส่งพ่อเข้ากรุงเทพฯ ฝากไว้กับญาติของทอดที่ตั้งถิ่นฐานอยู่แถววัดสามพระยา ปู่ส่งเงินให้พ่อเรียนจนจบชั้นมัธยมต้น แล้วเข้าโรงเรียนพาณิชย์อีกสามปีในเมืองหลวง ได้ฝึกงานอีกสองปีก็ถูกเรียกตัวกลับมาสืบต่อธุรกิจโรงสีและตลาดของปู่

ในยุคพ่อเป็นหนุ่ม ธุรกิจของปู่มั่นคงมากที่สุดในอำเภอแล้ว แต่ปู่ก็ทำให้มันขยายกว้างออกไปอีก ด้วยการเตรียมเจ้าสาวไว้ให้พ่อ ตามแบบที่โบราณเรียกว่า

“เรือล่มในหนอง ทองจะไปไหน”

เจ้าสาวก็คือหลานปู่ของเพื่อนรักของทวด อดีตเจ้าแกล่เจ้าของโรงสี ซึ่งถึงแก่กรรมไปนานแล้ว มาถึงยุครุ่นลูก ปู่กับลูกชายแกล่ก็ยังเป็นหุ้นโรงสีมรดกกันอยู่เช่นเดิม คบหาสมาคมกันมาด้วยดี

พ่อกับแม่เห็นกันมาตั้งแต่เด็ก ในฐานะเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียงกันในตลาดริมน้ำ พ่ออยู่บ้านของทวดที่ต่อเติมขึ้นเป็นเรือนไม้สามชั้นหลังโอ่อ่ากว่าใครเพื่อน ส่วนแม่อยู่ในร้านขายข้าวสารของปู่ของแม่ แม่จะมาเล่นที่บ้านพ่อเป็นประจำ

เมื่อพ่อกับแม่เริ่มย่างเข้าสู่วัยรุ่น พ่อเข้าไปเรียนต่อชั้นมัธยมในเมือง แม่ก็ย้ายจากตลาดไปอยู่บ้านใหม่ในบริเวณโรงสีของครอบครัว

พ่อกับแม่ไม่ได้เจอกันมาหลายปี จนพ่อเรียนจบกลับมาบ้าน พ่อเป็นหนุ่ม แม่ก็เป็นสาวเต็มตัว

อาภังและอาม่าไม่เห็นความจำเป็นว่าลูกสาวควรเรียนหนังสือสูงเกินกว่าภาคบังคับของรัฐ คือจบชั้นประถมสี่ อ่านออกเขียนได้ก็ถือว่ามากพอ โลกของแม่กับน้องสาวจึงจำกัดอยู่แต่เพียงในลานบ้าน ครัว และห้องนอน แต่แม่กับน้ำก็โชคดีหน่อยตรงที่มีญาติเป็นเจ้าของร้านตัดเสื้อในอำเภอก ทั้งสองจึงได้เปิดหูเปิดตาไปเรียนวิชาตัดเสื้อจากญาติ ได้ความรู้ติดตัวมาอีกอย่าง นอกเหนือจากวิชาค้าขาย ดัดลูกคิดทำบัญชี ที่อาภังสอนให้ลูกสาวทั้งสองช่วยงานเตี้ยตั้งแต่ยังตัวเล็กนิดเดียว

อาภังอาภัวพออยู่นิดหน่อยตรงที่เหลือแต่ลูกสาว ลูกชายที่มีอยู่สองคน คนหนึ่งป่วยตายเสียแต่อายุสิบขวบ อีกคนอยู่มาจนเป็นหนุ่ม ก็ประสบอุบัติเหตุโดยสารชนกันจนเสียชีวิต เหลือแต่แม่กับน้องสาว อยู่รับมรดกอันได้แก่โรงสี ตึกแถวทั้งแถวในตลาดกลางเมือง ส่วนหนึ่งทำเป็นโรงแรม เพื่อพักแรมค้างคืนของคนเดินทางต่อไปยังจังหวัดอื่น มีโรงหนังอีกหนึ่งโรง และกิจการรถโดยสารวิ่งระหว่างอำเภอกับจังหวัด

เมื่ออาภังรู้สึกว่าจะตัวเองย่างเข้าสู่วัยชรา เกิดความห่วงว่าทรัพย์สินมรดกที่สะสมเอาไว้มากมายจะไม่มีทายาทชายรับช่วงดูแลต่อไป ลูกสาวนั้นอาภังไม่เห็นว่าเป็นอะไรได้เกินกว่าช่างเท้าหลัง มีหน้าที่เดินตามเท้าหน้าต้อยๆ ไปอย่างเดียว

เป็นผู้หญิงอยู่ตัวคนเดียว ก็มีแต่จะถูกโกงจนหมดตัว

อาจจึงนำความหนักใจไปปรึกษาปู ซึ่งก็ไม่ใช่ใครอื่น เป็นเพื่อนเก่าแก่ของอาจ สืบทอดมาจากพ่อกับพ่อเคยเป็นเพื่อนสนิทกันมาก่อน

ปูก็เต็มใจช่วยเหลือ ด้วยการขอหมั้นหมายลูกสาวของเพื่อนกับลูกชายคนโตที่เพิ่งกลับมาจากกรุงเทพฯ รอให้พ่อบวชตามประเพณีไทยเสียก่อน ลีก็ออกมาไม่ค่อยแต่งงาน

อาจพอใจมาก นอกจากเป็นลูกชายเพื่อน เท่ากับฝากลูกสาวให้เพื่อนดูแลอีกชั้นหนึ่งได้แล้ว ว่าที่ลูกเขยยังเป็นลูกชายเศรษฐีของอำเภอ สามารถเลี้ยงดูเมียได้ไม่เดือดร้อน มรดกที่ติดตัวแม่ไป ก็เบาใจได้ว่าจะออกเงยขึ้นมาเป็นเงินทองให้แม่สุขสบายไปจนตลอดชีวิต

ถ้าใครว่าพ่อกับแม่ถูกคลุมถุงชน ก็ไม่ผิดนัก แต่ก็ไม่ถึงกับคลุมมัดชิดจนไม่เจอหน้าเจอตา ปูกับย่าและตากับยายเปิดโอกาสให้พ่อแม่พบกันได้ที่บ้านของแต่ละฝ่าย จะชวนกันไปเที่ยวงาน ดูหนังดูลิเกในงานวัดก็ได้ แต่ต้องมีน้องของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายตามไปด้วย เพื่อกันเสียงครหาในทา

จะด้วยอะไรก็ตาม ถึงพ่อแม่ได้ปฏิเสธเจ้าสาว แต่พ่อแม่ก็ได้กระตือรือร้นที่จะแต่งงาน คงพบกันเพียง ๒-๓ ครั้ง จากนั้นพ่อก็ไปบวช อยู่ในผ้าเหลืองจนครบพรรษา ลีก็ออกมา พ่อก็ยังไม่มีรีบร้อนจะเข้าห้องหออีกนั้นแหละ ยังคงช่วยปูทำธุรกิจอย่างขยันขันแข็ง ประสานงานกับอาๆที่ไปทำธุรกิจอยู่ในตัวจังหวัดอีก

ในช่วงนั้นอาจป่วยเข้าโรงพยาบาล อาม่าก็ออกมาอยากจะให้แม่แต่งงานเสียเร็วๆ เพราะถ้าอาจป่วยหนัก เกิดตายลงไป ทางบ้านก็จะต้องไว้ทุกข์ มีงานมงคลไม่ได้ไปอีก ๓ ปีตามธรรมเนียม

พ่อก็ยังเฉื่อยชาที่จะแต่งงานอยู่นั่นเอง ให้คำตอบปูกับย่าว่า

“ให้ลั้งอยู่รักษาพยาบาลพ่อดีกว่า แต่งตอนนี้คงไม่เหมาะ”

แม่มีชื่อจีนว่า ฮวยลั้ง ชื่อไทยว่า ‘กล้วยไม้’ ตรงกับความหมายในภาษาจีน แต่พ่อแม่เรียกชื่อไทย ชื่อจีนแค่สองคำพ่อก็ยังรู้ลึกรู้ลึว่ายาวเกินไป จึงตัดจนเหลือคำเดียวว่า ‘ลั้ง’

“อาการอาแปะแกไม่ค่อยดีนะ” ปู่ค้านพ่อ “มีแต่ทรงกับทรุด ถ้าไม่มีเงินจ่ายค่ายาแพงๆ คงไปเสียนานแล้ว แกเองแกก็ยังพูดเลยว่า จะแต่งงานลูกสาวคนโตให้หมดห่วงซะก่อน”

พ่อก็ยังยืนยันตามความเห็นอยู่เช่นเดิม

“ถ้าสั่งแต่งงานนี้ เขาต้องออกมาอยู่บ้านเรา กลับไปดูแลพ่อไม่ได้ แม่เขาก็แก่แล้ว เหลือน้องสาวคนเดียว สงสารทางบ้าน ให้เขาแสดงความกตัญญูกับพ่อดีกว่า”

ในเมื่อพ่ออ้างความกตัญญู ก็แน่ละว่าทั้งบ้านพ่อและบ้านแม่ไม่อาจแย้งได้อีก ผลคือพ่อสามารถผัดผ่อนจนอาจตายจากไป จากนั้นก็रोไปอีกจนครบ ๓ ปี ถึงได้จัดงานแต่งงานกัน

ระยะเวลา ๔ ปีที่พ่อแม่รู้จักกันจนได้ร่วมหอลงโรงอาจเป็นเรื่องยาวนานเกินไป ดังนั้น แทนที่จะทำให้เกิดความผูกพันแน่นแฟ้นอย่างคนที่รักกันนานๆ ก็กลับตาลปัตร กลายเป็นอารมณ์อะไรก็ไม่รู้ ก้าวๆ กิ่งๆ อยู่ระหว่างรู้จักหน้าที่และจิตจางห่างเหิน

บ้านหลังแรกในชีวิตของฉันคือบ้านเดิมของหวดในตลาดริมน้ำ เป็นบ้านสามชั้นสร้างด้วยไม้สัก คงทนต่อกาลเวลา หน้าต่างบานเกล็ดกว้าง เรียงรายอยู่ใต้ช่องลมบุกระจุกที่บสีขาวขุ่น ชั้นล่างเป็นประตูเพี้ยมพับไปพับมาได้ เหมือนจิบผ้า ห้องภายในกว้าง จัดไว้สะอาดมีระเบียบด้วยฝีมือแม่ ทุกห้อง มีเครื่องเรือนไม้รุ่นเก่าแต่สภาพยังดีอยู่ตกทอดมาแต่สมัยหวด

ฉันอยู่ในบ้านนั้นด้วยความสุขเท่าที่เด็กคนหนึ่งจะสุขได้ เด็กๆอย่างพวกเราไม่ต้องการอะไรมาก แค่มินอน นอนหลับ มีพี่น้องไว้เล่นด้วย แค่นี้สุขแล้ว แต่ฉันยังได้รับความสุขมากกว่านั้น คืออยากได้อะไรก็ได้ อยากกินขนมก็ได้กิน อยากได้เสื้อผ้าใหม่แม่ก็เย็บให้ ของเล่นมีเต็มตู้ ถ้าไม่ได้จากแม่ก็ได้จากพ่อ หรือไม่ได้จากปู่ย่า แม้แต่อาแม่ซึ่งมาเยี่ยมเป็นครั้งคราว ก็ไม่ยากตามใจหลานทุกครั้งที้ออกปากขอ ชีวิตในวัยเด็กจึงเหมือนสวรรค์ดี ๆ นี่เอง

ฉันก็เลยดูไม่ออกว่าบ้านเราขาดอะไรไปบ้าง

เจ้าของบ้านคือพ่อกับแม่ ไม่ใช่ปู่กับย่าซึ่งใช้ชีวิตอย่างคนชรา วันๆก็นั่งอยู่ในห้อง หรือไม่กี่ทีก็เฝ้าไม้เท้าเดินกระย่องกระแย่งไปหาเพื่อนบ้านใกล้เคียง แต่แทนที่จะเป็นพ่อกับแม่สองคนช่วยกันปกครองบ้านเหมือนบ้านอื่นๆ กลับเป็นว่าบ้านแบ่งออกเป็นสองส่วน มีเจ้าของปกครองกันคนละส่วน ไม่ข้องแวะกัน ไม่เหมือนสามิภรรยาบ้านอื่นๆที่เขาอยู่ในบ้านอย่างอันหนึ่งอันเดียวกัน

เช้า พ่อตื่นแต่ตีห้าครึ่ง ก่อนลูกๆตื่น กินมื้อเช้าเสร็จก็ออกไปที่บริษัท ซึ่งเป็นตึกในตลาดใจกลางเมืองอำเภอ ฉันเกือบไม่เคยเห็นพ่อในตอนเช้า กว่าพ่อ

จะกลับลูกๆ ก็เข้านอนไปแล้ว พ่อกลับเอาดึก เพราะต้องไปสังสรรค์กับข้าราชการในอำเภอหรือในจังหวัดไม่เว้นวัน บางทีพ่อไปธุระในกรุงเทพฯ ติดๆ กันหลายวัน แม่ก็อยู่ในบ้านกับลูกๆ

ถึงแม้ว่าแม่อยู่บ้านเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าใครคิดว่าแม่ทำแต่งานบ้าน ให้สามีหาเลี้ยง ก็เข้าใจผิดถนัด นอกจากดูแลปู่ย่าในฐานะสะไ้ ดูแลลูกๆ ที่ยังเล็ก ดูแลร้านข้าวสารในตลาดที่เคยเป็นร้านดั้งเดิมของเหล่ากง หรือปู่ของแม่ บัดนี้แม่ให้ญาติเป็นคนจัดการ แม่ยังสามารถหาเวลาไปบริหารตลาดริมน้ำและคุมบัญชีโรงสี ในฐานะที่มันเป็นทรัพย์สินดั้งเดิมของแม่ เพื่อให้พ่อถูกพูนเป็นเงินเป็นทองขึ้นมาไม่รู้จักจบ

ส่วนทรัพย์สินอื่นๆ ที่อาภิงเคยทำสมัยยังมีชีวิตอยู่ เช่นเดินรถระหว่างอำเภอกับจังหวัด โรงแรมและโรงหนังในอำเภอ แม่กับอาภิงตกลงกันว่าทำเองไม่ไหว ก็ขายไปบ้าง ให้คนอื่นเขาเช่ากิจการต่อไปบ้าง เพื่อจะได้เก็บค่าเช่ากินกันแม่ๆ ลูกๆ

แม่ทำทั้งหมดนี้ตลอดปีไม่มีวันหยุดได้อย่างน่าอัศจรรย์ใจ ราวกับวันเวลาในแต่ละวันมีมากกว่า ๔๘ ชั่วโมง มากกว่าชาวบ้านทั่วไปเกินสองเท่าตัว

ถ้าแค่นี้ยังมีศรัทธาไม่พอ ขอบอกว่าแม่ยังมีเวลาทำกับข้าวสามมื้อให้ทุกคนในบ้านกินอีกด้วย เพราะแม่เป็นคนทำกับข้าวเก่ง ทั้งไทยและจีน แม้แต่อหารฝรั่งบางอย่างแม่ก็ทำได้ เพียงแค่ไปลองชิมในภัตตาคาร แม่ก็ดูออกกว่าเขาใส่อะไรบ้าง กลับมาทำให้ลูกๆ กินได้เสมอ ถ้าพ่อหรือพวกเราร้องจะกิน

แม่เอาใจใส่เรื่องอาหารการกินของพ่อ เสื้อผ้า ห้องหับ สะอาดหมดจดเรียบร้อย ไม่มีที่ติ แต่พ่อกับแม่ก็ไม่มีเวลาพูดคุยนงุหนงุกันอย่างผัวเมียอื่นๆ แม้แต่เวลาที่พ่อกลับมาบ้าน พ่อกับแม่ก็เกือบไม่เจอหน้า เพราะนอนกันคนละห้อง พ่อนอนในห้องเดี่ยวของพ่อบนชั้นสาม แม่กับลูกๆ นอนในห้องชั้นสอง ปู่กับย่าอยู่ในห้องชั้นล่างเพราะชั้นบนได้ไม่ถนัด

แต่ทุกๆ ที่ต่างคนต่างอยู่กันมาแต่ไหนแต่ไร พ่อกับแม่ก็ยังอุตสาหามีลูกถึง ๓ คน ชายหนึ่งหญิงสอง

ลูกเป็นสายใยเดียวที่เกี่ยวโยงพ่อแม่ นอกจากนั้นฉันนึกไม่ออกว่ามีอะไรอีก

อย่าว่าแต่แสดงความรักหรือเอาใจใส่กัน แม่แต่ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดคุยเล่นหัวกัน เล็กๆน้อยๆ ทั้งสองก็ไม่เคยทำ

พ่อแม่มีชีวิตของพ่อ แม่ก็มีชีวิตของแม่ ไม่มีอีกฝ่ายอยู่ในชีวิตของกันและกัน พ่อกับแม่พุดกันต่อเมื่อมีธุระ พุดสั้นๆเท่าที่จำเป็น ถ้าหากว่าพุดกันนาน เกิน ๓ ประโยคก็แปลว่ามีปากมีเสียงกันแล้ว

แปลกที่แม่ชอบทะเลาะกับพ่อ ราวกับถือว่าการโต้เถียงคือบทสนทนา อันน่าเพลิดเพลิน บ่อยครั้งการทะเลาะก็ยาวนานเกือบครึ่งชั่วโมง ไม่ว่าพ่อจะเอ่ยอะไรขึ้นมา ครูเดียวแม่เป็นต้องของขึ้นปรี๊ดขึ้นมาทันที จบลงด้วยพ่อเป็นฝ่าย ตัดบทด้วยเสียงเหือหน้ายสุดๆ

“ไม่เอาละ พ่อ...พ่อ พุดไปก็ไม่รู้เรื่องกัน ไม่รู้จะพุดหาอะไร เอาแต่ โกรธอยู่นั่นแหละ รำคาญฉิบหาย ไม่เอาละ เลิก...เลิก”

แล้วพ่อก็บึ่งบองออกจากห้องไป แม่ก็กระแทกโน่นกระแทกนี่อยู่ครู่ใหญ่ ก่อนจะไปทำงานของแม่ตามเคย

พวกเราเรียนรู้ที่จะวิ่งจู้จี้ กระจัดกระจายไปคนละทาง ไปหาที่หลบภัย ให้ไกลห้องนั้นที่สุด ซึ่งหาไม่ยาก ไกลที่สุดคือห้องปูกับยา ซึ่งเป็นเขตที่แม่แผ่อ่านาใจไปไม่ถึง ไกลที่สุดก็คือออกจากบ้านไปเล่นในบ้านเพื่อนใกล้ๆกันนั้น จนกว่าจะแน่ใจว่าทุกอย่างสงบถึงจะกลับมา

ในความทรงจำของฉันที่ไม่เคยลบเลือน แม่คือผู้หญิงวัยกลางคน ผมเส้นใหญ่หนาย้อมดำสนิทดัดเป็นคลื่นแข็ง ผิวขาว อ้วนท้วม มีสง่าราศีแบบคุณนาย แม่เองก็ชอบให้ใครๆเรียกด้วยคำนี้ ใครอย่ามาเรียก ‘เจ้’ ยิ่งงั้น ‘เจ้’ ยิ่งงี้เข้าเสียว แม่จะคอแข็งหน้าบึ้งขึ้นมาทันที

ว่าไปแล้วแม่เป็นคนหน้าตาบึ้งตึงโดยธรรมชาติ ไม่เคยมีรอยยิ้มบนดวงหน้า อูมอ้ม ดวงตาขุ่นเคียวรูปยาวมอมทุกคนอย่างฟ่งเล้งเหมือนไม่ให้ความผิดพลาดใดๆรอดสายตาไปได้ ริมฝีปากยาวบางหุบสนิท มุมปากตกเพิ่มความเคร่งเครียด ให้สีหน้ามากขึ้น น้ำเสียงของแม่ก็สอດคล้องกับบุคลิก คือค่อนข้างแข็งและห้วน แม้ว่าแม่พุดจิ้นได้คล่อง แต่แม่ก็พุดไทยได้ชัดถ้อยชัดคำไม่แพ้กัน

ส่วนพ่อ เป็นชายวัยกลางคนเช่นกัน แต่ตรงข้ามกับแม่ คือพ่อดูเป็น

ชายไทยแท้ ผิวคล้ำน้อยๆ ย่อมด้วยเปลวแดด แต่ละเอียดผ่องใส ดวงหน้า
คมคาย ตาลึก จมูกขึ้นสันตรง ริมฝีปากเต็ม ขยายออกเป็นรอยยิ้มกว้าง
อยู่เสมอ ทำให้พ่อเป็นชายที่ชวนมอง น่าคบหา พ่อจึงมีเพื่อนฝูงมากมาย
กับลูกๆ พ่อก็ใจดี ไม่เคยดูไม่เคียวว่า น้ำเสียงของพ่อเวลาพูดกับลูกๆ อ่อน
อ่อนหวาน น่าฟังมาก

คำพูดติดปากพ่อคือ

“ได้สิลูก เดี่ยวพ่อซื้อให้”

น่าเสียดายอยู่อย่างเดียว คือพ่อไม่ค่อยจะมีเวลาให้ลูกๆ เพราะมัว
เอาเวลาไปทำงานกับพบปะผู้คนเสียหมด

คนสำคัญอีกคนในชีวิตวัยเด็กของฉันคือน้าหมุยเชียง

น้าหมุยเชียงเห็นฉันมาตั้งแต่เกิด แต่ความทรงจำที่ย้อนกลับไปไกลที่สุด
ของฉันก็คือ ดวงหน้าของนางฟ้าที่ก้มลงมามอง ยิ้มละไม ในมือมีตุ๊กตาหมี
ถักด้วยไหมพรมสีเหลือง ผูกโบสีฟ้ารอบคอ ยื่นส่งให้

นางฟ้าคนนั้นมีส่วนประกอบเป็นกุหลาบสีชมพู ไข่มุก และนิลสีดำประกาย
วิบวับ เปล่า ตอนอายุสองสามขวบ เด็กไม่มีปัญญาคิดอย่างนี้หรอก มันเป็น
ภาพเปรียบเทียบตอนฉันโตขึ้นต่างหาก

มาเริ่มต้นกันง่ายๆ ดีกว่า ว่าน้าหมุยเชียงเป็นผู้หญิงสวยมากในสายตา
เด็กอย่างฉัน สวยเหมือนนางฟ้าสมชื่อ

เธอสวยไปหมดทุกส่วน ตั้งแต่เส้นผมดำมัน นุ่มน่าจับเล่น มันไหวเป็น
กรอบเคลือบแก้มบางสีชมพูเรื่อ ดวงตาดำลึบไต้ขนตายาว มีแววหัวเราะวิบวับ
เหมือนแสงสว่างฉายขึ้นมาจากข้างใน ปากสีชมพูสดตามธรรมชาติ เวลาคลีไย้ม
มองเห็นฟันซี่เล็กๆ กลมเรียบเป็นเงาเหมือนไข่มุก ยิ้มของน้าหมุยเชียงเจิดแจ่ม
เหมือนแสงแดดอ่อนยามเช้า ไม่มีใครใจแข็งทำหน้าที่เป็นยักษ์มารอยู่ได้เวลา
น้ายิ้มให้

ยกเว้นแม่

ทั้งๆที่มีกันอยู่สองคนพี่น้อง ฉันก็รู้สึกแปลกๆ มาตั้งแต่เด็กว่าแม่ไม่เคยชอบอะไรสักอย่างเดียวที่เกี่ยวกับน้องสาว ทุกอย่างแม่เอยถึงหน้า ล้วนแต่ออกมาในทางลบ จนสรุปได้ไม่ยากว่าน่าเป็นคนไม่มีอะไรดีสักอย่างเดียวในสายตาของแม่

ตัวอย่างง่าย ๆ เจ้าตุ๊กตาหมีไหมพรมสีเหลืองที่นำไปให้ กลายมาเป็นตุ๊กตาตัวโปรดของฉัน ฉันตั้งชื่อมันว่า ‘น้องป่อง’ เพราะพุงมันกลมป่อง นุ่มนิ่มน่ากอดไปหมดทั้งตัว

แม่พูดกับอาม่าว่า

“หมุยเชียงมันขี้เหนียว ให้ของขวัญหลานทั้งที่ยังไม่ยอมซื้อ เก็บเศษไหมพรมมาถักให้ เงินสักบาทมันก็ไม่ให้กระเด็นถึงหลาน”

อาม่าก็ค้าน

“ไม่ใช่না อย่าพูดงั้น น้องมันจะเสียใจ มันนั่งหลังชดหลังแข็งถักให้หลานตั้งหลายวันกว่าจะเสร็จ มันบอกว่าตุ๊กตาในร้านมีแต่ตัวแข็งๆ ไม่มีตัวนิ่มๆ อยากให้หลานกอด มันสั่งหนังสือจากกรุงเทพฯ เล่มตั้งสองสามร้อยเอามาเป็นแบบถัก”

แม่เป็นพื้นเป็นไฟขึ้นมาทันที

“แม่ก็ยังงี้ละ เข้าข้างหมุยเชียงมันทุกเรื่องได้สิน่า ลูกรักของแม่ ทำอะไรก็ตีหมด ขี้เหนียวหมาไม่กิน แม่ยังว่าดี”

“อ้าว! ข้าก็ว่าไปตามจริง” อาม่าก็ขึ้นเสียงบ้าง

“เออ...เออ จริงของแม่คนเดียวนะไม่ว่า ฉันรู้แล้วว่าแต่ละลูกคนโปรดไม่ได้”

เปล่า เด็กสองสามขวบไม่มีปัญญาจดจำได้ทุกคำหรอก ฉันไม่ใช่อัจฉริยะแต่ผู้ใหญ่ในบ้านนะแหละจำเอาไว้ทุกเนื้อถ้อยกระทิงความ แล้วถ่ายทอดสู่กันฟังโดยไม่ได้อะไรใจเลยว่าหลานเล็กๆ ที่นั่งเล่นนอนเล่นอยู่ใกล้ๆ นั้นฟังรู้เรื่องและจำได้ทุกคำ

ผู้ใหญ่ที่ถ่ายทอดนั้นไม่ใช่ใครอื่นนอกจากอาม่า บางครั้งอาม่ามาเยี่ยม

หลานๆที่บ้าน น้ำซัปรดคันเล็กมาส่งแม่แล้วก็เลยไปธุระที่อื่น ทั้งอามาไว้ลักสองสามชั่วโมงก่อนมารับ ยายกับย่าก็ตั้งวงเล่นไพ่กันสองคนบ้าง ไปตามเพื่อนบ้านมารวมวงกันบ้าง แต่ส่วนใหญ่แล้วเล่นกันแค่สองคน จะได้คุยกันได้สะดวก

ในเมื่อย่ากับยายคุ้นเคยกันดีตั้งแต่ยังสาว จนกลายเป็นเพื่อนสนิทกัน ในวัยแก่ พอเจอกันก็คุยกันไม่เบื่อหน่าย เล่าถึงความหลังบ้าง เรื่องลูกหลานบ้าง แม่ก็ยุ่งกับงาน ย่ากับยายแน่ใจว่าไม่มีใครได้ยิน ก็เลยพาดพิงถึงตามสบาย ส่วนหลานเล็กๆที่นอนกลิ้งเล่นตุ๊กตาบ้าง หลับไปบ้าง ย่ากับยายคิดว่าถึงฟังก็ไม่รู้เรื่อง ผู้ใหญ่เขาไม่รู้จริงๆว่าหลานๆอย่างพวกเรานะ รู้เกินวัยกันทั้งนั้น

ความลับอย่างหนึ่งที่รู้ไหลมาถึงหูฉันก็สืบเนื่องมาจากเจ้าตุ๊กตาหมีไหมพรมตัวนั้นแหละ

เวลาผ่านจนฉันเข้าอนุบาล น้องป่องกลายเป็นของรักที่ฉันเอาเข้านอนด้วยทุกคืน นานเข้าสีเหลืองสวยเหมือนลูกไก่ก็เริ่มมอมแมมกระดำกระด่าง เส้นไหมพรมเริ่มเปื่อย โปหลุดหายไป นุ่นที่ยัดไว้ก็เริ่มแบนติดกันเป็นก้อนๆ ไม่น่ารักตรงไหน แต่ฉันก็ยังรักมันแนบแน่นเหมือนเดิม

วันเกิดเหตุ ฉันไปโรงเรียน แม่นึกยังไม่ทราบ ก็เอาตุ๊กตาไปทิ้งถังขยะ พอกลับมาเห็นน้องป่องหายไป ฉันหน้าตาตื่นวิ่งไปถามแม่

“แม่ เห็นน้องป่องของหนูมั้ย”

“เหม็น สกปรกจะตายไป ทิ้งไปแล้ว” แม่ตอบหัวนๆตามแบบของแม่ ฉันยืนตะลึงตัวแข็ง หูลั่นเปรี้ยะเหมือนฟ้าผ่าลงมาในแก้วหู ร้องลั่น

“เอาน้องป่องของหนูมา...เอามา” ฉันแผดเสียงออกไปสุดเสียง

แม่หันมาตวาด

“บ้าเร๊แก ตุ๊กตาสกปรกยังกะผ้าขี้ริ้ว นอนกอดอยู่ได้เหม็นสาบ บอกว่าทิ้งไปแล้วก็ทิ้งไปแล้ว”

ฉันโจนเข้าไปถึงถังขยะในครัว พบว่ามีแต่เศษผักผลไม้ ฉันวิ่งกลับเข้าไปในบ้าน ตรงไปที่ถังขยะใบใหญ่หลังบ้านที่เสียดอมีหน้าต่างขึ้นไปให้รถขยะมาเก็บทุกวัน แก่เฟ็งจะเก็บขยะไปหมด

น้องป่องไปแล้ว...ไม่กลับมาอีกแล้ว

ฉันทิ้งตัวลงนอนดิน ตะเบ็งเสียงร้องกรี๊ดๆ ได้ยินไปทั่วบ้าน น้ำตาไหลอาบหน้า เสียงฉันทำเอาปุ๊กับย่าหน้าตาตื่นออกมาจากห้องทั้งสองคน

พอรู้เรื่องราวอะไรเป็นอะไร ปู่ก็ปลอบว่า

“ไม่เป็นไร ไอ้อิ่งเอ๊ย หยุตร้องได้แล้วลูก ปู่จะซื้อตัวใหม่ให้ ไม่ต้องกลัว”

ส่วนย่าบนอูบอิบ ต่อว่าแม่

“เฮ้อ! ทิ้งอะไรไม่ทิ้ง ไปทิ้งของรักของเด็กมัน มันก็ร้องบ้านแตกนะสิ”

แม่หน้าบึ้ง ค้อนฉันตาคว่า แต่แม่อีกเกรงใจย่าเกินกว่าจะกล้าเถียง ได้แต่อุบอิบว่า

“มันดำยังกะผ้าชีรี้ว สกปรกจะตาย”

“ก็ทำไมไม่ซักเสียละ” ย่าย้อนถาม

“ซักมันก็เปื่อย”

“ค่อยๆ ซักมันคงไม่เปื่อยหรอก ถ้าซักเองไม่ได้ มาให้ฉันซักให้ก็ได้”

แม่หุบปาก แต่ยังคงฉันตาคว่า ราวกับฉันเป็นต้นเหตุ ถ้าอยู่กันแค่สองคน แม่คงฟาดลงมามากหลายผิวะ

เรื่องนี้กลายเป็นเรื่องใหญ่อยู่หลายวัน เมื่อพ่อกลับมาบ้านในตอนดึก ย่าเรียกไปเล่าให้ฟัง วันรุ่งขึ้น พ่อก็ให้เฮียฮ้อขับรถกระบะพาแม่กับฉันไปร้านในตลาด ให้เลือกตุ๊กตาตัวใหม่มาแทน

แต่ไอ้ตุ๊กตามีตัวใหม่นั้น มันก็ไม่ได้ทำให้ฉันไยดีเท่ากับน้องป่องตัวเก่าอยู่ดี

พอเรื่องนี้รู้ไปถึงหน้าหุ่ยเฮียง ไม่กี่วันต่อมา น้องป่องตัวใหม่สี่เหลี่ยมสีใหม่เอี่ยม ตัวโตกว่าตัวเก่านิดหน่อย ก็ถูกส่งมาถึงบ้าน

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ย่ากับยายนำมาคุยกันได้แม้ว่าเวลาผ่านไปนานหลายเดือน “ช่วยลืมนหาเรื่องน้องสาวไม่รู้จักจบ” อาม่าพูดขึ้นด้วยเสียงรำพึงถอนใจยาว “ถ้าไอ้ตุ๊กตานั่นมันไม่ใช่ของหุ่ยเฮียง มันก็คงไม่เอาไปทิ้งหรอก คงปล่อยให้้องเล่นจนขาดไปเอง”

ย่าสายหน้า มือก็รวบไฟเข้ามาอย่างขำนิขานาญ บ่นเสียงรำคาญใจ

“อะไรกันนักกันหนา! เรื่องมันก็นานไม่รู้ว่ากี่ปีแล้ว เก็บมาเจ้าคิดเจ้าแค้น อยู่ได้ หมุยเชียงก็ไม่ได้รู้เห็นเป็นใจด้วยสักหน่อย”

“ถึงว่าเถอะพี่แซม” อามารับคำเป็นปีเป็นขลุ่ย “หมุยเชียงบางทีมันก็ไม่โหดจนไม่รู้จะทำยังไง มันบอกว่าถ้าไม่ติดว่าต้องดูแลแม่ มันย้ายไปอยู่บางกอกนานแล้ว ให้พ้นพี่สาว”

“จะโทษพ่อชาญก็ไม่ถูก” ย่าเข้าข้างลูกชาย “หมุยเชียงก็สวยกว่าพี่สาวจริงๆ เสียด้วย พ่อชาญเขาถูกใจตั้งแต่เห็นก็ไม่แปลก ฉันก็เห็นใจลูก เขาว่าเขาไม่ได้เต็มใจแต่แรก แม่เง็กคงจำได้”

ย่าเรียกอามาด้วยชื่อเดิม ตามที่เคยติดปากมาแต่ยังสาว แม้ว่าอามาเปลี่ยนชื่อไทยเป็น ‘จินดา’ มาหลายสิบปีแล้ว

“ฉันก็ไม่รู้จะทำยังไง ก็เห็นใจพี่แซม แต่ไปพูดกับเตี้ยเขาแล้ว เขาก็บอกว่าลูกสาวคนโตต้องแต่งงานก่อน ถ้าฉันคนเดียวละก็ ฉันไม่ขัดข้องหรอก”

“อย่างว่าละนะ อยู่กันมาจนลูกเข้าไปสามแล้ว ไม่รู้จะหึงหาวะไร เออ! ถ้าหมุยเชียงแต่งงานไปเสีย ฮวยลั้งก็อาจจะหายหึงได้นะ”

“เรื่องนี้ก็อีก นังพี่สาวไปดูถูกน้องว่า ยังไงก็หาผัวได้ไม่ผิดเท่าพี่ หมุยเชียงมันเจ็บใจ มันก็เลยบอกว่า ถ้าหาติกว่าพ่อชาญไม่ได้ มันก็ไม่แต่ง”

ตอนนั้นเด็กน้อยยังไม่เข้าใจอะไรชัดเจนนักหรอก แต่ก็เก็บคำพูดทั้งหมดเอาไว้ในหัว จนหลายปีต่อมานั้นแหละ เศษชิ้นเล็กชิ้นน้อยเหล่านั้นก็ถูกปะติดปะต่อเข้าด้วยกันเป็นแผ่นใหญ่ครบถ้วน อ่านได้ตั้งแต่ต้นจนจบชัดเจน

พ่อเคยเห็นทั้งแม่และน้ามาตั้งแต่ยังเล็ก แต่นั่นแหละ ตอนเด็กๆ ใครจะไปคิดอะไร โตขึ้นหน่อยพอก็ไปเป็นหนุ่มอยู่ในเมืองหลวง นานๆ จะกลับบ้านที กลับมาก็ไม่เจอสาวบ้านนี้

พ่อถูกตาถูกใจน้าหมุยเชียงตั้งแต่พบครั้งแรก เมื่อครั้งพ่อชวนแม่ไปดูหนัง แม่เอน้องสาวไปด้วยเป็นโล่กันคนนินทาว่าร้าย ตอนนั้นน้าหมุยเชียงอายุ ๑๕ สวยน่ารักเหมือนกุหลาบแรกแย้ม ส่วนแม่แม้ว่าเป็นสาวเต็มตัว หน้าตาก็ดี ไม่ใช่คนชั่วร้ายอะไร แต่ก็หาบน้องสาวไม่ติด

ข้อเสียของแม่คือชอบความเอียงอายไว้ได้สีหน้าเฉยจนดูบึ้งตึง ขวยเขิน

ก็ไม่ยอมพูด ถามคำตอบคำ พ่อก็เลยมองแม่ว่าเป็นผู้หญิงไม่มีเสน่ห์ ผิดกับ
น้องสาวที่ร่าเริงขี้เล่น พ่อจึงพยายามดำเนินการทุกทางกับปู่และย่า ขอเปลี่ยนตัว
คู่หมั้นจากพี่สาวเป็นน้องสาวให้จงได้

โชคไม่เข้าข้าง อากยังคงยืนยันกรานว่า ลูกสาวคนเล็กยังอายุน้อยเกินไป
และที่สำคัญ ลูกสาวคนโตจะต้องออกเรือนไปก่อนน้องสาว